

შრომითი ხელშეკრულების დამსაქმებლის მიერ ცალმხრივად შეწყვეტა. ამასთან, მოპასუხემ მიუთითა მოთხოვნის ხანდაზმულობაზეც.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი გათავისუფლების ბრძანება, მოსარჩელე აღდგენილ იქნა თანამდებობაზე და მოპასუხეს დაეკისრა მისთვის განაცდურის ანაზღაურება. თბილისის სააპელაციო სასამართლომ საჩივარი არ დააკმაყოფილა. ხანდაზმულობის ვადასთან დაკავშირებით სასამართლომ მიუთითა, რომ მოსარჩელის მიერ სამინისტროსათვის განცხადებით მიმართვით ხანდაზმულობის ვადის დენა შეწყდა და იგი სკ-ის 141-ე მუხლის საფუძველზე თავიდან დაიწყო.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ დააკმაყოფილა მოპასუხის საკასაციო საჩივარი და, შესაბამისად, უარი თქვა სარჩელის დაკმაყოფილებაზე. სასამართლომ გაიზიარა ქვედა ინსტანციების განმარტებები იმასთან დაკავშირებით, რომ 2011 წელს მოქმედი შრომის კოდექსის რედაქცია ხანდაზმულობის სპეციალურ ვადებს არ ითვალისწინებდა. ამიტომ, მოთხოვნაზე გაავრცელა სკ-ის 129-ე მუხლით დადგენილი სამწლიანი ხანდაზმულობის ვადა. თუმცა, ხანდაზმულობის ვადის შეწყვეტასთან დაკავშირებით უზენაესმა სასამართლომ განმარტა, რომ სკ-ის 138-ე მუხლის თანახმად ხანდაზმულობის ვადის შეწყვეტისათვის აუცილებელია, რომ მხარის მიერ მოთხოვნის დასაკმაყოფილებლად არჩეული საშუალება ვარგისი იყოს შესაბამისი შედეგის მისაღწევად. სახელმწიფო ორგანოსათვის მიმართვისას აუცილებელია, რომ აღნიშნული ორგანო კომპეტენტური იყოს, ანუ სადავო სამართლებრივი ურთიერთობის მოწესრიგება ამ ორგანოსადმი მიმართვის გზით უნდა შეიძლებოდეს. სამინისტრო კი, სასამართლოს შეფასებით, წარმოადგენდა არაუფლებამოსილ პირს ემსჯელა და დაეკმაყოფილებინა მხარის მოთხოვნები. შესაბამისად, არაუფლებამოსილი ორგანოსათვის მიმართვა ხანდაზმულობის ვადის დენის შეწყვეტას ვერ გამოიწვევს. ამასთან სასამართლომ დამა-

ტებით განმარტა, რომ ხანდაზმულობის ვადის დენა იმ შემთხვევაშიც არ შეწყდებოდა, თუკი სამინისტრო უფლებამოსილი პირი იქნებოდა, ვინაიდან მოსარჩელის განცხადება სამინისტროს პოლიტიკური შეხედულებების გამო სამსახურიდან გათავისუფლების საკითხების შემსწავლელმა კომისიამ განუხილველად დატოვა. აქ სასამართლომ ანალოგიის ძალით გამოიყენა სკ-ის 140-ე მუხლი და განმარტა, რომ მართალია, სკ-ის 140-ე მუხლში მითითებულია სასამართლოს მხრიდან სარჩელის განუხილველად დატოვებისა და არა ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განცხადების განუხილველად დატოვების შესახებ, თუმცა აღნიშნული ნორმის დებულება უნდა განიმარტოს მისი ფუნქციური დანიშნულების გათვალისწინებით და იმავე კოდექსის 138-ე მუხლთან ერთობლიობაში, რომელიც ხანდაზმულობის ვადის დენის შეწყვეტის მიზნებისათვის ადმინისტრაციული ორგანოსთვის განცხადებით მიმართვას სარჩელის შეტანასთან აიგივებს.

გოჩა ოყრემიძე

► 1.8 - 12/2020

ქონების კეთილსინდისიერი მფლობელი

ქონების კეთილსინდისიერ მფლობელს უფლება აქვს, მესაკუთრის მსგავსად, მოითხოვოს მესამე პირების მხრიდან მფლობელობის ჩამორთმევისა და ხელშეშლის აკრძალვა.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 160-ე და 161-ე მუხლები

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2017 წლის 25 იანვრის გადაწყვეტილება საქმეზე № ას-211-196-2014

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელეებმა სარჩელი აღძრეს მოპასუხის მიმართ და მოითხოვეს ქონებით სარგე-

ბლობაში უკანონო ხელშეშლის აკრძალვა და ქონებიდან მოპასუხის კუთვნილი ნივთების გატანა. მოსარჩელეს, რომელიც 1963 წლიდან დასაქმებული იყო ერთ-ერთ კომპანიაში, ამავე კომპანიის დირექტორის ნებართვით მფლობელობაში გადაეცა კომპანიის კუთვნილი საბაღე მინის ნაკვეთი მასზე განთავსებულ შენობა-ნაგებობებთან ერთად, რომელსაც მოსარჩელეები ფლობდნენ და უვლიდნენ ჯერ კიდევ 1983 წლიდან. 2008 წელს სადავო ქონებაში მოსარჩელეებთან შეთანხმებით მოპასუხემ განათავსა სამუშაო იარაღები, მიმდებარე სახლის სახურავის შეკეთების სამუშაოების განხორციელების მიზნით. თუმცა, ფაქტობრივად დაეპატრონა ქონებას და უარი განაცხადა მის დატოვებაზე. მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და განმარტა, რომ იგი ფართს ფლობდა მოსარჩელესთან ზეპირი ნასყიდობის საფუძველზე, რომლის ფარგლებშიც მას თანხაც გადასცა ბეს სახით.

პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. საჩივარი არ დააკმაყოფილა არც სააპელაციო სასამართლომ. სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოსარჩელეები სადავო უძრავი ნივთის მფლობელობას თავად ახორციელებდნენ სამართლებრივი საფუძვლის გარეშე. ისინი ფაქტობრივად ფლობდნენ ქონებას, თუმცა არ დაიცვეს უძრავი ქონების სარგებლობისათვის დადგენილი წერილობითი ფორმა (სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 290-ე მუხლი). ამასთან, მოსარჩელეებს გონივრული წინდახედულობის ფარგლებში უნდა სცოდნოდათ მათი მფლობელობის ხარვეზიანობის შესახებ.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ დააკმაყოფილა საკასაციო საჩივარი. სასამართლოს განმარტებით დავის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელოვანია მფლობელობის ინსტიტუტის განმარტება. სკ-ის 162-ე მუხლით მართლზომიერ მფლობელად ითვლება პირი, რომელიც სამართლებრივ საფუძველზე ახორციელებს ნივთის მიმართ ფაქტობრივ ბატონობას, განსხვავებით კეთილსინდისიერი მფლობელი-

საგან, რომელსაც არ გააჩნია ნივთის ფლობის კანონისმიერი საფუძველი. კეთილსინდისიერება და არაკეთილსინდისიერება მიუთითებს სუბიექტურ კრიტერიუმებზე, რაც განისაზღვრება პირის დამოკიდებულებით ნივთის ფლობის სამართლებრივი საფუძველების მიმართ. ერთმანეთისაგან განსხვავდება მართლზომიერი და კეთილსინდისიერი მფლობელის უფლებები და მოვალეობები. მოსარჩელეებს სადავო ქონებაზე მფლობელობა გადაეცათ 1983 წელს, ქონების მესაკუთრე კომპანიის თანხმობით. თავად კომპანია მოსარჩელეთა მფლობელობის უფლებას სადავოდ არ ხდიდა. მოპასუხეს განმარტებით, იგი ფართს ფლობდა მოსარჩელესთან ზეპირი ნასყიდობის საფუძველზე, რომლის ფარგლებშიც მას თანხაც გადასცა ბეს სახით. აქედან გამომდინარე, სასამართლომ დაადგინა, რომ მოსარჩელეები არიან ქონების კეთილსინდისიერი მფლობელები, რომლებსაც სკ-ის 160-ე და 161-ე მუხლების შესაბამისად უფლება აქვთ, მესაკუთრის მსგავსად, მოითხოვონ მფლობელობის დაცვა ჩამორთმევისაგან და ხელშეშლისაგან.

გონა ოყრეშიძე

► 1.9 - 12/2020

განკარგვაზე თანხმობის ფორმასავალდებულობა

1. თანასაკუთრების განკარგვა დასაშვებია მხოლოდ თანამესაკუთრის თანხმობით. თანხმობა შეიძლება გაიცეს როგორც წინასწარ (ნებართვა), ისე შემდგომ (მოწონება).

2. თანხმობა არ მოითხოვს წერილობით ფორმას და იგი შეიძლება განხორციელდეს ზეპირად.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

სამოქალაქო კოდექსის 99 II და 1158-ე მუხლები